DATE PRIVIND CONSTRUIREA PALATULUI POŞTELOR, ACTUALUL SEDIU AL MUZEULUI DE ISTORIE AL R. S. ROMANIA

de NICOLAE PERCIUN

Construirea unui Palat al Poştelor în Bucureşti a devenit necesară în urma diversificării şi creşterii serviciilor poştei în cursul îndelungatei sale existenţe şi al căror ritm de dezvoltare ajunge să fie deosebit de repede în ultimele decenii ale secolului trecut.

Poşta a luat fiinţă la noi în sec. al XIV-lea, odată cu întemeierea şi organizarea ţărilor româneşti. La început curieri pe jos sau călări purtau în interior şi peste hotare comunicările trebuitoare cîrmuirii ţării. Se introduc apoi căruciore numite olace care sporesc volumul corespondenţei purtate. Oaii se luau de la populaţia localităţilor aflate în drum [1]. Curierii se numesc diferit : umblători, vătăşei, olăoari, lipcani, călăraşi, [2] păstrîndu-se mai tîrziu denumirea de lipcani pentru curierii interni şi de călăraşi pentru cei externi.

In sec. al XVII-lea, încep a se face prin poştă şi transporturi de persoane, cu încuviinţarea domnitorului.

La începutul sec. al XVIII-lea se introduc releuri de poştă numite menziluri unde se făcea schimbul cailor şi olacelor [3]. Menzilurile se aflau pe drumuri de poştă la depărtare de aproximativ 20 km.

O reorganizare însemnată a poştelor se face de Constantin Mavrocordat în Moldova între anii 1741—1744, care trece cheltuielile de întreţinere pe seama statului. O reformă asemănătoare este adusă de Alexandru Ipsilante în Muntenia în anul 1775, cînd, printre alte măsuri, se stabilea transportul prin poştă şi al călătorilor. [4]

Alexandru Moruzi in Moldova, iar apoi şi în Muntenia, hotărăşte darea serviciilor de poştă in antrepriză, ceea ce se aplică în Munteania începînd cu 1 mai 1795. Arendările se făceau pe durata de 3—5 ani în baza contractelor care stabileau obligaţiile părţilor contractuale şi modul cum trebuia să se facă serviciul de poştă.

In contractul de arendare a poştelor din Muntenia pentru perioada 1836—1841 se prevede ca antreprenorii să contribuie şi să ţină în Bucureşti o casă centrală a poştelor, cu care să se poată înţelege stăpînirea la ori ce nevoie. Acesta era un fel de direcţie a poştelor care începe să funcţioneze din anul 1836. Măsura dove-

[1] B. P. Hasdeu, *Arhiva istorică a României*, vol. II, Bucureşti, 1865, p. 5 ; Constantin Minescu, *Istoria poştelor române. Originea, dezvoltarea şi legislaţia lor*, Imprimeria Statului, Bucureşti, 1916. p. 103—112.

[2] Constantin Minescu, op. cit., p. 117—126.

[3] N. Iorga, *Studii şi documente cu privire la istoria românilor*, vol. V, partea I, Bucureşti 1903, p. 392.

[4] N. Iorga, *Studii şi documente cu privire la istoria românilor*, vol. VI, partea II, Bucureşti, Stabilimentul grafic I. V. Socecu, 1904, p. 317.

www.mnir.ro

dindu-se utilă,în perioada următoare (1841—1846) antreprenorii sînt obligaţi să aleagă, prin înţelegere între ei, un director care să funcţioneze în casa poştelor şi să vegheze desfăşurarea serviciilor.[5] Casa poştelor se afla pe o uliţă care s-a numit mai tîrziu Poşta Veche (acum strada Nicolae Golescu de lîngă Ateneu). În planul Bucureştiului de R. A. Borroczyn din 1852, „Poşta Rumîneaske" figurează în acest loc ; strada însă nu avea încă denumire[6]. În planul Pappasoglu din 1871, cînd poşta se mutase deja, strada apare cu denumirea Poşta Veche[7]. Încă din prima jumătate a secolului trecut funcţiona în Bucureşti, în afară de poşta romînească, poşta austriacă sau nemţească, cu sediul lîngă colegiul şi biserica Sf. Sava, şi poşta rusească aflată pe lîngă strada Doamnei şi strada care se va numi mai tîrziu Vestei, actuala stradă I. Ghica[8]. Colegiul şi biserica Sf. Sava se aflau aproximativ pe locul dintre statuia Mihai Viteazul şi strada Academiei.

În contractul pe anii 1846—1851 se adaugă obligaţia de a se înfiinţa, de către antreprenori, un oficiu poştal în mijlocul comercial al capitalei. Anul 1846 este socotit începutul serviciilor regulate de poştă pentru puhlic[9].

Începînd cu anul 1851, directorul poştelor nu se mai alege de antreprenori şi este numit de domn. Tot atunci, se închiriază casele cluceresei Elena Hiotu din mahalaua Sf. Sava, în oare se instalează Direcţiunea poştelor şi Oficiul poştal pentru primirea şi predarea corespondenţei şi trimiterilor de bani pentru public[10]

Serviciile de diligenţă se introduc în anul 1852, mai întîi în Moldova, apoi în Muntenia unde prima linie a fost cea dintre Bucureşti şi Giurgiu.

Un eveniment de o importanţă deosebită îl constituie introducerea comunicaţiilor de telegrafie electrică (Morse) în 1854 în Muntenia iar în 1855 şi în Moldova. Prima linie Bucureşti-Giurgiu-Ruse, a cărei cancelarie se afla instalată lîngă poarta mînăstirei Sf. Sava, a fost construită de către căpitanul francez Lamy[11]. Apoi, în scurt timp, la 20 noiembrie (stil vechi) 1854, se dă în funcţie şi comunicaţia telegrafică Bucureşti-Viena prin Predeal, după cum înştiinţează „Gazeta de Moldavia" la „Novitale din năuntru"[12]. „Buletinul oficial" comunică instalarea cancelariei telegrafului lîngă Colegiul Sf. Sava şi că acesta stă în legătură cu toate liniile telegrafice ale Europei[13]. Serviciile de telegraf se organizează şi funcţionează independent de cele ale poştei.

La 1 august 1862 se face unirea poştelor din Muntenia şi Moldova prin decretul nr. 527 al Consiliului de Miniştri oare hotăra desfiinţarea Direcţiunei poştelor din Iaşi şi preluarea serviciilor de către Direcţia din Bucureşti.

În jurnalul Consiliului de Miniştri, ţinut la 29 aug. 1864 sub preşedinţia domnitorului Alex. I. Cuza, se consemnează aprobarea unirii serviciului poştal cu cel al telegrafelor, creîndu-se Direcţia generală a poştelor şi telegrafelor.

---

[5] Constantin Minescu, op. cit., p. 152.

[6] R. Borroczyn, *Planul Bucureştiului*, 1852.

[7] D. Pappasoglu, *Bucureşti capitala României*, plan, Bucureşti, 1871.

[8] *Poşiea scrisorilor*, în „Anuarul Prinţipatului Ţării", Bucureşti, 1842, p. 63 ; Constantin Minescu, op. cit., p. 163—164.

[9] *Punerea pietrei fundamentale a palatului Telegrafic-poştal*, în „Buletinul telegrafo-poştal", an. XXIV, nr. 10, oct. 1894, p. 453—455.

[10] Constantin Minescu, op. cit., p. 177.

[11] Tudor Tănăsescu, *Istoricul dezvoltării tehnice a telegrafiei în România*, în *Semicentenarul 1881—1931. Istoricul dezvoltării tecnice în România*, vol. II, Societatea Politecnică din România, Bucureşti, 1931, p. 500—501.

[12] *Novitale din năuntru*, în „Gazeta de Moldavia", XXVI, nr. 95, Joi 2 Dekemvrie, 1854, Iassi, p. 377.

[13] *Publicaţii ministeriale. Departamentul din Năuntru*, în „Buletinul officiai", XIX, nr. 89, noemvrie 29, 1854, Bucurescl, p. 355.

www.mnir.ro

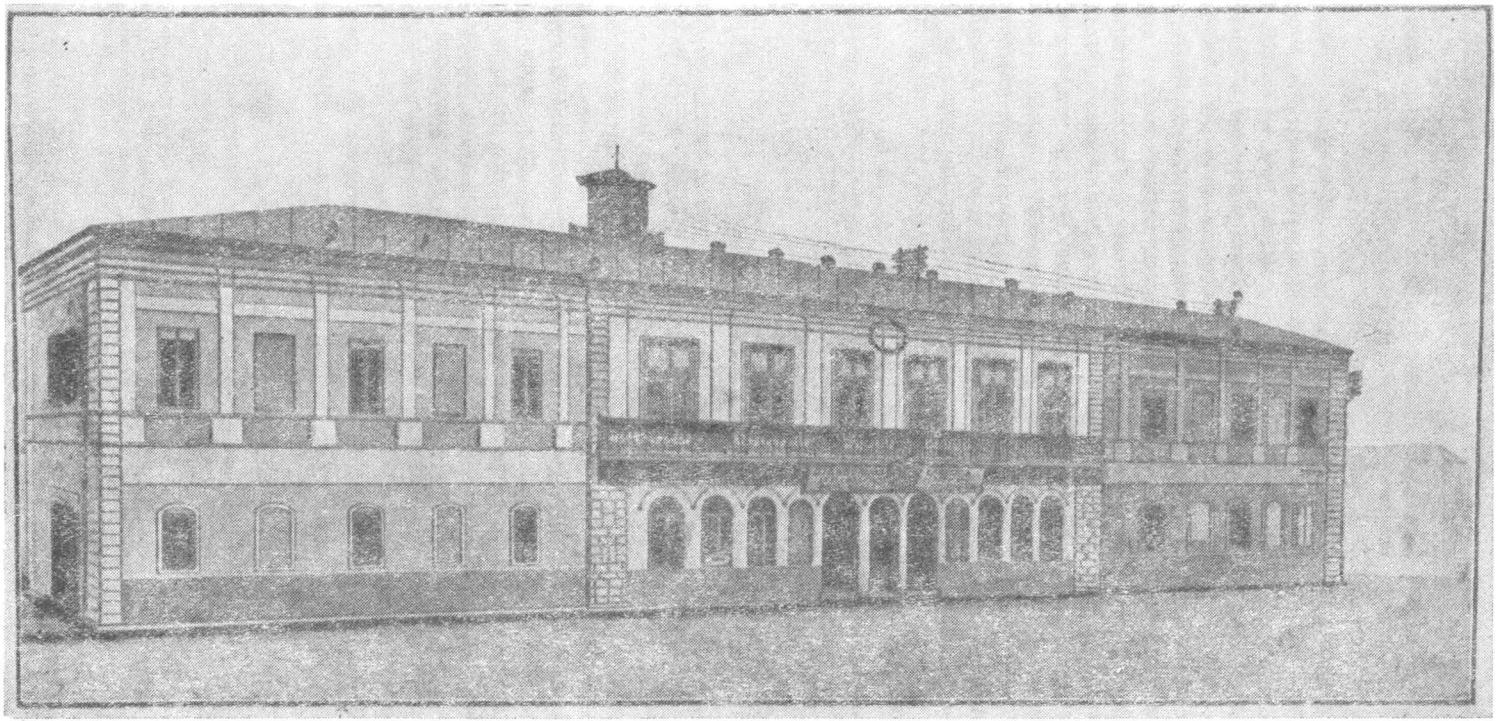

Fig. 1 — *Vechiul local al poştelor din str. Doamnei colţ cu str. Vestei — acum str. Ion Ghica.*

www.mnir.ro

Direcția poștelor și telegrafelor (fig. 1) funcționa atunci în clădirea aflată în strada Doamnei colț cu strada Vestei acum Ion Ghica, cum se arată în planul Pappasoglu din anul 1877.

În această clădire, în anul 1884 se montează aparatul telefonic pentru comunicația cu Ministerul de Interne. O altă comunicație telefonică a funcționat în București între magazinul și tipografia Socec din 1883 [14]. Prin anul 1885, în timpul directoratului lui Mihail Pastia (1884—1888), la Direcția poștelor și telegrafelor se instalează o centrală telefonică în legătură cu ministerele de interne, externe, finanțe, Cameră și Senat [15]. Cu acestea se întemeiază serviciul telefonic care se va dezvolta cu repeziciune în anii următori.

În preajma ultimului deceniu al secolului trecut vechea clădire din strada Doamnei colț cu strada Vestei, igrasioasă, în partea ruinată, era cu totul neîncăpătoare și improprie în vremea cînd serviciile poștelor, telegrafelor și telefoanelor se aflau în plină ascensiune. Amploarea dezvoltării acestor servicii o pot arăta următoarele cîteva date : în anul 1867, cînd încep să se păstreze evidențe statistice, numărul scrisorilor simple în serviciul intern a fost de 858.848, iar în anul 1890 de 6.539.702. Mandatele poștale în 1871 au fost în număr de 255, iar în 1890 ajung la 253.117. Veniturile administrației poștale și telegrafice cresc de la 1.351.983 lei în 1867, la 5.934.574 lei în 1890.

Devine astfel din ce în ce mai mult necesar un local corespunzător, propriu în măsură să asigure funcționarea și dezvoltarea serviciilor. Construirea acestui local este solicitată Ministerului de Interne de către directorul Mihail Suțu cu raportul nr. 17 027 din 1890. Generalul G. Manu, atunci ministru de interne, dispune următoarele măsuri :

„Să se facă un proiect de lege pentru construirea unui palat, care se va prezenta Corpurilor legiuitoare în sesiunea ce va urma.

Locul pe care se va construi va fi același cu exproprieri pînă la bulevard și strada Academiei.

Direcțiunea poștelor va întocmi un program de încăperile necesare și se va ține un concurs pentru facerea planurilor".

Exproprierea clădirilor din spațiul propus necesita cheltuieli de aproape un milion. Apoi, pe timpul construirii palatului, era necesar să se mute Direcțiunea generală și oficiile centrale care funcționau în vechea clădire, cu toate instalațiile, ceea ce sporea și mai mult cheltuielile. De aceea a trebuit să se renunțe la soluția inițială și la 5 mai 1890, Consiliul de Miniștri aprobă să se întocmească un proeict de lege penfru deschiderea creditului de 3.000.000 lei necesar construirii unui palat al poștelor și telegrafelor pe un loc care se va hotărî ulterior [16].

În centrul Bucureștiului erau atunci două terenuri propuse rînd pe rînd pentru construirea clădirilor unor mari instituții, lucrări care din diferite motive și mai cu seamă a celor de ordin financiar nu se realizau.

Unul din aceste terenuri se afla în fața grădinii Cișmigiu cuprins între bulevard, Imprimeria Statului, cheiul Dîmboviței și strada Brezoianu. Acest loc, pe oare prin anul 1878 se propusese construirea Palatului de Justiție [17], este ales

[14] C. C. Giurescu (sub conducerea lui) — *Istoria României în date*, Ed. Enciclopedică Română, București, 1972, p. 247—248 ; C. Ianculescu, *Telefonie*, în *Semicentenarul 1881—1931. Istoricul dezvoltării tecnice în România*, vol. II, p. 511—513.

[15] C. Minescu, op. cit., p. 417.

[16] C. Minescu, op. cit., p. 434.

[17] *Construcția Palatului de justiție din București*, în „Analele arhitecturei", nr. 5, an. I, Maiu 1890, p. 112.

www.mnir.ro

inițial pentru Palatul Poștelor dar cum, în vara anului 1890, se hotărăște să se amplaseze aici Palatul Camerei deputaților[18], a trebuit să se renunțe la această soluție.

De aceea se alege cel de al doilea teren cuprins între: strada Stavropoleos, Carol I, acum 30 Decembrie, calea Victoriei și biseria Sf. Dumitru, unde a și fost construit. Strada 30 Decembrie a avut de-a lungul vremurilor multe nume: ulița Mare, ulița oare duce spre poarta de sus a curții domnești, Podul de la Domnița Văcărescu, ulița Ișlicarilor, ulița Franceză, strada Carol I.[19].

Acest loc are un bogat trecut istoric. Cu secole în urmă era vatra Bălăcenilor, despre oare Ionescu-Gion în Istoria Bucureștilor spune că erau bucureșteni vechi cel puțin din secolul XVI iar mahalaua Bălăcenilor, cum s-a numit această parte a orașului, era cea mai veche mahala a Bucureștilor[20]. Vornicul Badea Bălăceanul clădește din lemn, în 1654, biserica Bălăcenilor care s-a numit Sf. Dumitru sau „biserica de jurămînt", întrucît se folosea pentru jurăminte solemne. In anul 1753, biserica a fost zidită din piatră pe locul de acum iar în 1819 reparată[21]. In anul 1692, Constantin Brîncoveanu face podul Mogoșoaiei, calea Victoriei de acum, prin care taie locul lui Constantin aga Bălăceanul, dușmanul său înverșunat, care cu „vînturi de domnie" se ridică împotriva sa sub steagul împărătesc al Habsburgilor și cade în bătălia de la Zărnești în 1692[22]. Capul lui aga Bălăceanu, adus de pe cîmpul de luptă, este pus în prepeleac și rămîne așa mai bine de un an în curtea caselor străvechi ale Bălăcenilor.

Constantin Brîncoveanu confiscă apoi locul, lăsînd Bălăcenilor doar partea unde se află acum biserica Stavropoleos și oasele care coborau în vale spre ulița care se va numi mai tîrziu Germană apoi Smîrdan, dărîmă casele și pe locul lor clădește, pînă spre anul 1700, un han bine făcut, al doilea ca mărime după cel a lui Șerban Vodă. Hanul s-a numit Constantin Vodă[23]. Deși bine zidit și apărat, a fost distrus după aproape un secol și jumătate de focul mare din 1847[24].

Ruinele hanului incep a fi dărîmate în 1856, iar un decret domnesc din anul 1859 hotărăște construirea pe acest loc a Palatului de justiție, după proiectul întocmit de Alex. Orăscu. Dificultăți bănești împiedică însă realizarea construcției.

Terenul rămas viran, numit Piața Constantin Vodă, cum figurează in harta Pappasoglu la 1871, se închiriază pentru circuri. In anul 1866 se așează pe acest loc într-o mare construcție din lemn faimosul circ Suhr care a existat pînă prin 1894 și pe scena căruia au jucat și marii artiști Matei Millo și Grigore Manolescu. Tot pe acest loc s-a aflat și primul conservator de muzică și declamație, înființat în 1864[25].

---

[18] *Concurs internațional pentru clădirea Palatului Camerei și Senatului*, în „Analele arhitecturei", nr. 7, an. I, iulie 1890, p. 138 și 173.

[19] Gh. Crutzescu, *Podul Mogoșoaiei, povestea unei străzi*, Editura Socec, București 1931, p. 67—75; Șt. Ionescu, *Podul Mogoșoaiei, Calea Victoriei*, Muzeul de istorie a orașului București, 1962, p. 31.

[20] G. Ionescu-Gion, *Istoria Bucureștilor*, București, 1899, p. 326—328.

[21] G. Ionescu-Gion, *op. cit.*, p. 185—186.

[22] N. Iorga, Istoria *Bucureștilor*, București, 1939, p. 84—86.

[23] G. Ionescu-Gion, *op. cit.*, p. 485—486; Gh. Potra, *Hanurile bucureștene*, București, 1943, p. 14—16.

[24] Gr. Ionescu, *București, Ghid istoric și artistic*, București, 1938, p. 19—20.

[25] Șt. Ionescu, *Podut Mogoșoaiei*, București, Muzeul de istorie a orașului București, 1962, p. 31—32.

www.mnir.ro

Cînd în cele din urmă s-a întocmit proiectul de lege şi s-a stabilit locul pe oare urma să fie construit Palatul Poştelor, se schimbă guvernul şi proiectul rămîne în dosarele Camerei deputaţilor.

La formarea noului cabinet în anul 1891 sub preşedinţia lui Lascăr Catargiu este numit director al poştelor August Corjan. Acesta studiază la Viena organizarea şi funcţionarea serviciilor de poştă, telegraf şi telefon şi la 17 iulie 1891 prezintă lui Lascăr Catargiu, oare conducea şi Ministerul de Interne, un raport cu propuneri de îmbunătăţiri a organizării serviciilor, în care revine şi la problema construirii localului poştelor. Lascăr Catargiu dă ordin Direcţiunei poştelor şi telegrafelor să elaboreze proiectele de legi necesare printre care şi legea pentru construirea Palatului Poştelor. Proiectul elaborat s-a înaintat Ministerului de Interne la 27.X.1891. Legea pentru construirea Palatului Poştelor, sancţionată la 29 mai 1891, prevedea următoarele :

Art. I. Se autoriză ministerul de interne a construi în Bucureşti un local pentru serviciul telegrafo-poştal pe un loc care se va hotărî de Consiliul de Miniştri.

Art. II. Se deschide, pe seama ministerului de interne, un credit de 3 000.000 care se va acoperi printr-o emisiune de rentă sau orice alt mijloc ce va găsi guvernul mai nimerit.

Art. III. Acest credit va servi pentru plata terenurilor, pentru construcţia localului, precum şi pentru cheltuielile de supraveghere a construcţiunii.

Consiliul de Miniştri, în şedinţa din 26 iulie 1892, a hotărît ca palatul poştelor să se clădească pe locul numit piaţa Constantin Vodă, iar pentru întocmirea programului şi a proiectului de construcţie să se însărcineze un arhitect care, împreună cu o persoană cunoscătoare a serviciului poştal şi telegrafic, să viziteze clădirile similare din străinătate şi să întocmească programul şi proiectul necesar după cerinţele administraţiei [26].

Numirea arhitectului, căruia conform acestor prevederi îi revenei sarcina să întocmească programul şi proiectul construcţiei, se făcea în vremea cînd arhitecţii români iniţiază însemnate acţiuni revendicative, pentru a obţine în ţara lor tratamentul egal cu cel oferit de cîrmuitorii ţării, arhitecţilor străini.

După anul 1880 erau în ţară numeroşi arhitecţi români cu studii de specialitate făcute în străinătate şi mai cu seamă în Franţa. Bine pregătiţi, sînt animaţi de dorinţa înfăptuirii marilor lucrări de construcţii de care avea nevoie tînărul stat român [27]. Ei aşteaptă, socotind că le va fi în mod firesc apreciată pregătirea, competenţa, capacitatea profesională şi vor obţine încrederea şl preţuirea de care se bucurau arhitecţii străini şi cărora li se încredinţau cu precădere marile lucrări [28]. Dar aceasta întîrzie să se petreacă.

Pe bună dreptate se socoteau nedreptăţiţi şi dîndu-şi seama că vor putea obţine recunoaşterea drepturilor lor numai prin măsuri hotărîte, iniţiază acţiuni oare să atragă atenţia opiniei publice şi să-i impună în faţa forurilor conducătoare. Promotori acestei mişcări au fost : Alex. Săvulescu, Ion Socolescu, D. Maimarolu, G. Mandrea, I. Mincu, S. Ciocîrlan şi alţii.

[26] C. Minescu, op. cit., p. 478—479.

[27] Er. Lăzărescu, *Arhitectura românească în ultimii 50 de ani în Semicentenarul 1881—1931. Istoricul dezvoltării tecnice în România*, vol. I, p. 126.

[28] Florin Georgescu (sub conducerea lui) — *Istoria oraşului Bucureşti*, vol. I, Muzeul de istorie a oraşului Bucureşti, Bucureşti 1965, p. 422 ; Duiliu Marcu, *Arhitectură şi clădiri. Contribuţiuni la istoria dezvoltării arhitecturii în România de la 1881 pînă azi. In Semicentenarul 1881—1931. Istoricul dezvoltării tehnice în România*, vol. I, p. 130—144.

www.mnir.ro

În anul 1890 sub conducerea lui Ion Socolescu apare revista *Analele arhitecturii și ale* artelor *cu* care se *leagă*, publicație de înalt nivel profesional care este folosită pentru apărarea drepturilor arhitecților români. Iată bunăoară cum arată Ion Socolescu, în coloanele revistei, situația arhitecților :

„Nu odată arhitecții s-au văzut îndepărtați de la lucrările speciale de arhitectură și înlocuiți cu un nearhitect sau ver un străin cu ifos dar fără nici un dram de cunoștințe speciale...

„Pentru ca un arhitect român să poată apuca în o lucrare sau în vre un post trebuie ca sau să aibă enorme protecțiuni sau să fie reușit la ver cu concurs, unde le-a fost imposibil celor ce decideau de a ști că este român.

Străinilor sau ne-arhitecților însă le e drumul deschis " [29].

În anul 1891 se constituie Societatea Arhitecților Români sub președinția lui Alex. Orăscu și având membri fondatori : C. Beneș, M. Caputineanu, G. Duca, Alex. Săvulescu, I. Socolescu și alții.

Aceste acțiuni au contribuit la afirmarea arhitecților români și recunoașterea revendicărilor lor pe deplin îndreptățite.

În aceste împrejurări este ales Alex. Săvulescu, arhitect al Ministerului Cultelor, să întocmească proiectul Palatului Poștelor.

Alexandru Săvulescu s-a născut în anul 1847. A studiat arhitectura în Franța și s-a întors în țară în 1874. La concursul internațional din anul 1879, pentru întocmirea proiectului Camerei a obținut premiul II, premiul I nefiind acordat [30]. În 1884 a restaurat biserica Banu din Buzău [31]. A murit în anul 1902, curînd după construirea Palatului Poștelor.

Potrivit hotărîrii Consiliului de Miniștri din 26 iulie 1892, se trimit în străinătate directorul poștelor Ernest Sturza împreună cu Alex. Săvulescu pentru a cerceta clădirile de poștă din Viena, München, Zürich, Geneva, Paris, Bruxelles, Torino, Milano, Veneția și Budapesta în vederea întocmirii proiectului Palatului Poștelor.

Întors din călătoria de studii, Alex. Săvulescu a întocmit planurile clădirii și deși a obținut aprobarea consiliului tehnic superior din țară, totuși s-a cerut și avizul arhitecților profesori din Paris, Ginain și Geradet. Acest aviz fiind favorabil s-a stabilit data de 22 ianuarie 1893 pentru darea în antrepriză a lucrărilor de construcție prin licitație publică.

Din cauza unor modificări intervenite, licitația s-a amînat pentru data de 24 ianuarie 1894 cînd lucrările de construcții s-au adjudecat asupra „Societății române de construcții și lucrări publice", reprezentate prin directorul ei Effingam Grant. Lucrările au început imediat și în toamnă zidăria subsolurilor și pivnițelor era scoasă la suprafață [32].

Joi 20 octombrie 1894. în cadrul unei mari solemnități, între orele 11 și 12, a fost pusă piatra de temelie a clădirii. Au luat parte Carol I, Lascăr Catargiu prim ministru și ministru de interne cu toți miniștrii, președintele Camerei, președintele Înaltei curți de conturi, primarul Capitalei, președintele societății de construcții, Dumitru Cezianu directorul poștelor cu personalul superior și alții. D. Cezianu în

[29] Ion Socolescu, *Situația arhitecților români*, „Analele arhitecturei", *an.* IV, nr. 1 și 2 ianuarie și februarie 1893, p. 1.

[30] *Clădirea Parlamentului*, „Analele arhitecturei", an. I, *nr.* 5, 1890, p. 113.

[31] *Biserica Banu din Buzău*, „Analele arhitecturei", an. I, nr. 3, martie 1890, p. 48.

[32] C. Minescu, op. *cit.*, p. 492.

[33] Decret *în baza jurnalului Consiliului de Miniștri încheiat în ședința din* 30 aprilie 1899, „Buletinul telegrafo-poștal", *an.* XXVIII, *nr.* 10, 15—31 *mai* 1899, p. 137—138.

www.mnir.ro

cuvîntarea sa a arătat că edificiul în construcție va acoperi o suprafață de 8 000 m², va costa peste 3 000 000 lei și capitala se va împodobi cu un monument care se va putea prenumăra între cele dintîi palate poștale din Europa.

La încheierea festivității s-a semnat pergamentul, care împreună cu mai multe monede românești de aramă, argint și aur aflate în circulație, au fost zidite în colțul clădirei dinspre biserica Sf. Dumitru și strada 30 Decembrie.

În anul 1899, construirea clădirii se apropia de sfîrșit. La 3 mai s-a obținut un credit extraordinar de 209 227 lei 50 bani pentru lucrări de instalarea luminatului electric și ascensoarelor [33]. Apoi, în iunie, s-a votat legea pentru deschiderea creditului de lei 1 191 227 necesar lucrărilor de amenajare, instalații de lumină, aparate, instrumente, mașini, instalații speciale de telegraf, telefon și mobilier [34].

Pe măsura executării lucrărilor necesare se mută treptat din vechiul local în Palatul Poștelor, serviciile de poștă, telefon și telegraf. În octombrie 1899 încep să funcționeze în noul palat divizia tehnică și contabilitate. În aprilie 1900 se mută și celelalte divizii și servicii ale direcției, apoi curînd încep să funcționeze aici și oficiile centrale de poștă, telegraf și telefon.

În vechea clădire funcționa din anul 1893 o centrală telefonică cu capacitatea de 300 linii. Centrala ajungînd să fie complet ocupată, în noul palat se instalează un multiplu telefonic de 3 000 linii. Acest multiplu, atunci de cel mai nou tip produs de marea întreprindere Western Electric din Statele Unite, a fost adus în Europa și expus la expoziția internațională din Paris de unde a și fost cumpărat. Astfel, în acea vreme, Palatul Poștelor poseda cea mai modernă instalație de telefonie din Europa.

Fig. 2 — *Timbru poștal din seria „Căișorii".*

[34] *Lege votată la 17—19 iunie 1899 și promulgată la 2 iulie 1899 pentru deschiderea creditului de lei 1.191.227*, „Buletinul telegrafo-poștal", nr. 13, an. XXVIII, din 1—15 iulie 1899, p. 167—168.

www.mnir.ro

Odată cu Palatul Poștelor, între anii 1895—1900 s-a construit peste drum de acesta și Palatul C.E.C. după planurile arhitectului francez P. Gottereau [35].

Pe locul vechii clădiri a poștei din Strada Doamnei, colț cu I. Ghica, în anii 1908—1909 se construiește Palatul Camerei de comerț cu planșeuri și centuri din beton armat calculate de ing. Gogu Constantinescu [36]. Acum în această clădire este Biblioteca Centrală de Stat.

În anul 1901 urma să se facă inaugurarea Palatului Poștelor și în cadrul acestor festivități se prevăzuse punerea în circulație a unei emisiuni speciale de mărci poștale. Timbrele au fost tipărite în 1901 la Imprimeria Statului francez din Paris în 8 valori. Desenul, (fig. 2), gravat de Thevenin, reprezintă o căruță de poștă trasă de 4 cai avînd în fund Hanul Manuc după o pictură veche [37]. Din diferite împrejurări, inaugurarea palatului nu s-a făcut și mărcile poștale, care stăteau în depozit, au fost puse în circulație la 1 mai 1903, drept o emisiune obișnuită pe lîngă cele aflate în uz. Emisiunea numită *Căișorii* s-a bucurat de un mare succes și mărcile au fost cumpărate în scurt timp de către colecționarii din țară și străinătate, realizîndu-se un venit suplimentar de 430 000 lei. În urma acestui beneficiu Direcția poștelor și telegrafelor a cerut și obținut un credit de 398 661 lei 50 bani pentru înlocuirea liniilor telefonice aeriene din centrul capitalei prin cabluri subterane montate în canalizări speciale. În acest fel prima canalizare subterană de 3 km, executată în anul 1901 este prelungită cu încă 6 km. Prin aceste lucrări s-a înlăturat aspectul urît produs de stîlpii de lemn încărcați cu sute de fire cît și consolele mari și greoaie aflate pe străzile și clădirile din centrul capitalei [38].

Clădirea monumentală a Palatului Poștelor, construită în stil neoclasic, a costat aproape 4 000 000 lei. Complet, cu instalații, valoarea lucrărilor a revenit la 6 071 227 lei aur. Cheltuiala putea fi socotită mare, dar fortificațiile din jurul capitalei, de la început inutile, executate la sfîrșitul secolului trecut, au costat aproape 200 000 000 lei aur. Cu această sumă se puteau construi aproximativ 50 de clădiri de mărimea Palatului Poștelor și de se întîmpla așa înfățișarea Bucureștiului acum ar fi fost alta.

Fațada clădirii, seamănă cu cea a Palatului Poștelor din Geneva [39] și este firesc să se poată afla asemănări în alte privințe și cu alte clădiri din cele pe care le cercetase în marile centre ale Europei Alex. Săvulescu pentru întocmirea proiectului.

În anul 1968 se decide ca Palatul Poștelor, care cu drept cuvînt împodobește capitala țării, să adăpostească Muzeul de Istorie al R. S. România. Este cea mai bună folosire care se putea da monumentalei clădiri. Și această comunicare s-a făcut cu gîndul de a fi un omagiu pentru hotărîrea de a se așeza acest muzeu și pentru cei care, prin munca lor, îngrijesc cu strălucire de cît mai buna lui funcționare.

---

[35] *Casa de economii și consemnațiuni*, în *Dicționar enciclopedic român*, vol. I, Ed. politică, București, 1962, p. 534.

[36] A. Ioanovici, *Istoricul dezvoltării tecnice a betonului armat în România*, în *Semicentenarul* 1881—1931. *Istoricul dezvoltării tehnice în România*, vol. I, p. 192.

[37] *Căișorii*, în *Catalogul mărcilor poștale românești*, Editura transporturilor și telecomunicațiilor, București, 1964, p. 32—33.

[38] *Referatul Direcțiunei către Ministerul de Interne nr. 27.066 din 24 iunie 1903*, „Buletinul telegrafo-poștal", *nr. 13, an. XXXIII, iulie 1903, Supliment* nr. 13, p. 13—16.

[39] C. C. Giurescu, *Istoria Bucureștilor din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre*, Editura pentru literatură, București, 1966, p. 161 ; St. Petrescu, *Călăuza căilor ferate și a liniilor maritime române*, ed. a IX-a, București, Atelierele grafice Socec, 1914, p. 272.

www.mnir.ro

LES DONNÉES CONCERNANT LA CONSTRUCTION DU PALAIS DES POSTES, L'ACTUEL SIÈGE DU MUSÉE DE L'HISTOIRE DE LA RÉPUBLIQUE SOCIALISTE DE ROUMANIE

— Résumé —

Suite au grand développement des services des postes et télecommunications, après l'Union des Principautés la construction d'un palais des postes dans la capitale apparaît comme de toute nécessité.

La loi pour l'edification du Palais des Postes, a été sanctionné au mois du mai 1891 ; en juillet 1892, le Conseil des Ministres décide l'amplacement du bâtiment sur le terrain nonutilisé nommé Place de Constantin Vodă. Le projet du bâtiment a été conçu par l'architecte Alexandru Săvulescu, qui a entrepris, à ce but, des recherches sur les bâtiments des Postes de Vienne, München, Zurich, Genève, Paris, Bruxelles, Torino, Vénice et Budapest. Les travaux ont été effectués par „la Société roumaine de constructions et travaux d'utilité publiques". Fondé le 20 octobre 1894, le bâtiment commence a être mis en usage en 1899. Les frais du Palais, ayant une superficie de 8 000 m², se sont élevés a presque 4 milions lei, or.

D'un style sobre, massif, ayant une façade style néoclassique soigneusement construit et durable, avec des chambres spacieuses et claires, il complète d'une façon heureuse la série des plus importants monuments de la capitale.

Les dernières années dans tous les secteurs de la capitale en sont dotés de bâtiments pour les service de PTT. En 1968 le Palais des Postes devienne le siège du Musée d'Histoire de la République Socialiste de Roumanie.

www.mnir.ro